

Földmeleg

Múlt héten hír érkezett az Azori-szigetekről.

Tőlünk távoli földcsoport, az Atlanti-óceán északi felének majdnem a közepén, hozzávetőleg félúton Európa és Amerika között, babérnevelő, banánörlelő, kellemesen örökzöld éghajlattal. De, mint a hírből kiderül, még sokkal előnyösebb földhajlattal, ha szabad ezt a némiképp mesterkólt kifejezést használni.

Ugyanis a hír arról szólt, hogy e szigetvilág egyik szigetén, San Miguelen, földmeleggel főznek. Természetes, egyszerű, köznapi földmeleggel. Semmi távvezeték, semmi szerelvény, fűrótorony és elosztóállomás, semmi sparherd. Semmi technika, egy szál gyufa se, csak az egyenes, közvetlen, ősi és primitív, anyaszült földmeleg. Mindössze gödröt kell ásni, nem is nagyon mélyet, madzagon beleereszteni a fazekat, és a lyukban két-három óra alatt megfő a étel. Akárcsak egy fura kút, amelyből történetesen mindig lehet friss bablevest merítgetni, azon melegében és babérlevéllel. Nem jöhet közbe üzemzavar, dugulás, szivárgás, csőrepedés vagy más efféle. Nincs korlátozás és energiagazdálkodás -- a föld mindig egyenletesen és megbízhatóan meleg. Nem kozmáltat oda, oda se éget, nyersen se hagy. Bármikor, akár álmából felkeltve, éjszaka is, földmelegíthető rajta -- vagy benne? -- a töltöttkáposzta, ha esetleg váratlanul betoppan a házba egy azori vendég San Miguelen.

Micsoda földi Paradicsom, földmélyi Paradicsom, már-már pokoli Paradicsom! -- sóhajthat fel irigyen e földmeleg

húsofafazekáktól egy kissé arrébb élő hidegföldi lakos, ki gyufa-hoz és egyéb ilyen komplikált műszaki eszközökhöz kénytelen folyamodni, ha rájön a főzhetnék. Micsoda Eldorádó! Csak árok egy kicsit, csak fúrok egy kicsit, csak beleeresztem, aztán süttetem két-három óra hosszat a hasam a nappal, fenekemet a földdel, és kész. Micsoda terület-terület asztalkám! Ti boldog azoriak, csak főztek...

Juthat eszébe persze ennél nemesebb gondolat is annak, akinek nemcsak folyvást a főzésben fő a feje. Egy észszerűbb ész gondolhat e hét száz esztendőben a következő hetvenhétre is előrenézve, például az erőtakarékoskodásra. San Miguel takaréktűzhely-lyukainak példájára nem kellene-e az Azori-szigetek meleg földjénél hidegebb földekben is fölkeresni azt a meleget, talán az ottaninál mélyesegebb fúrások árán is, amelyen nem holmi csip-csup levelek és káposzták melegíthetők, hanem fölforralható, mondjuk, sokszáz millió megawatt villamos-ság? Amellyel aztán begyűjthető lesz a hideg és meleg földkerekség valamennyi villany-takaréktűzhelye e egyben kivilágítható e földkerekségnek mindahány sötét lyuka, és egyáltalán, nem kellene-e ezt az egész, racionálisan és olcsón hasznosítható földmeleget úgy-ahogy-van, mindenestül gyorsan eltűzteni a civilizáció további javára, a tudományos és technikai forradalom üdvére, hogy mihamarabb úrrá legyünk minden földi gondon, többek közt túllegyünk a takarékos-ság nyomasztó gondjain is? Ti boldog azoriak, csak gondolkozzatok, csak spóroljatek...

Aki pedig nem ily észszerűen földi gondolkodású technokrata, az azeri földmeleg hírének olvasván átezzellenültebb, már-már földöntúlíbb e nem evilági képzelődésekig juthat. Eltűnődhet szépségesen azon, hogy ahol a föld olyan szives és

készséges, mint az Azori-szigeteken, s nem csupán exportkész nyerstermékeket; kukoricát, banánt, kávét, narancsot terem, hanem terem készített is, tegyük fel éppen tálaláskész bablevest s benne, lovagiáisan, a háziasszonynak külön is teremnek babérok, tehát ahol a föld ilyen nyájas, ott bizonyára az emberek is azok, Szívesebbek egymáshoz, mint a hideg földeken, ha már a meleg föld volt szives meghívni őket a készre. Nem tülekednek a húsfazekak körül, hiszen húsfazék minden lyukban van, amerre csak a vakondok szeme ellát. Ha fűrnak, legföljebb a földet fűrják, ha áskálódnak, nem egymás ellen, hanem a családi tűzhelyért. E forró Paradicsomban csupa ádámok-évak. Boldogok a házasságok és a házasságonkívüliek, boldogok egymással a szemédmépek, boldogok a lelkiszegények, a szerelmesek, boldogok a gyűlölködők, -- elvégre bármilyen azori is, csak ember az ember. Egymás kezéből és a földmélyi spárhédek sűtőiből esznek a vadállatok, a boldogság ingyér van, banánfán nő a boldogság a napmelegtől, lyukban fő a boldogság a földmelegtől. Ti boldog azoriak, csak házasodjatok, csak csókolózzatok, csak torzalkodjatok békésen egymás mellett, csak ingyenéljete a földmelegben...

Jött aztán hír a múlt héten a földmelegről, komorabb is az időjárás és közelibb. A vulkáni azori földnél hűltebb alföldről érkezett a hír, a mi földünkről, a Dorozeza és Malas közötti tájról.

Itt, ahol ártézi vizek szoktak szeliden felszökkenni a földből, most felcsapott egy ártézi tűz.

Az éghajlat minálunk nem örökzöld, az égélj most komor odalenn. A napok óta lobogó lángon, ha az összehasonlítás nem volna oly frívol, elkészíthető lenne az ország ebédje, ám a gondolattársítás annál is frívelabb, mert ezen a lángon odaég bi-

zony az ország élelmének egy része. A földmeleg áldásai itt most átkot szórnak. Szórják az útmenti fák hamuját, bokrok üszkét, sövények pernyéjét. A földmeleg kitégeti a föld ígőreteit, a földmeleg kihűt reményeket, a földmeleg kegyetlenül megdermeszt. A földmeleg hideglelés. A föld forróházában elpusztulnak legelők, elolvadnak ebben az izzó földmelegben csövek, szerelvények, tornyok, felémésződnek drága földenergiák, fulladoznak benne emberi erőfeszítések, tűzében elégnék vizeugarak.

A Nagyszőlős közepén most semmi sem olyan azorian paradicsomi, mint az Európa és Amerika közt félúton úszó szigetcsoport San Migueljén, ahonnan híre jött múlt héten az idillikus geotermális kályháknak, a természet e földmeleg mosolyáinak. Dorozsma és Halas közt, Zsana vidékén, ahonnan a múlt héten híre jött a lángpatort földgáznak, a természet e gonosztettőnek. Most minden magyarán pekeli.

El lehet gondolkodni és el lehet tündődni a földmeleg természetén. A hasznain, a kárain, mosolyán és réntettén, folyamaton, egyenletes, szelid megbízhatóságán és hirtelen kitörő rögtönzésein. Fölmerülhet a gondolatban a gond, föl a képzeletben a látomás, hogy az Azerokon és az Alföldön e minden más tájon, mely közöttük meg körülöttük elterül szárazföldeken és messzi vizeken, talán ugyancsak tűzhányó-fűtötte földmelegen fortyog a mindennapi életünk.